

MILJÖUTSKOTTETS BETÄNKANDE 11/2008 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om understöd för reparation av bostäder, energiunderstöd och understöd för sanitära olägenheter

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 23 september 2008 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om understöd för reparation av bostäder, energiunderstöd och understöd för sanitära olägenheter (RP 141/2008 rd) till miljöutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Hannu Hirvonen, miljöministeriet
- budgetråd Pekka Pelkonen, finansministeriet
- överinspektör Marja Kostiainen, Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
- ombudsman Juhani Nenonen, Finlands Egna hemsförbund rf.

Skriftligt utlåtande har lämnats av

- Motiva Oy
- Finlands Kommunförbund
- Finlands Fastighetsförbund rf
- Suomen Lämpöpumppuyhdistys ry.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att lagen om understöd för reparation av bostäder, energiunderstöd och understöd för sanitära olägenheter ska ändras. Tanken är att energiekonomiska reparationer i huvudsak ska stödjas genom hushållsavdraget i stället för genom understöd. Samtidigt ska villkoren för avdraget förbättras.

Energiunderstöd för kostnaderna för reparation av småhus ska i framtiden beviljas hushåll endast utifrån inkomstprövning när låga inkomster hindrar att hushållsavdraget utnyttjas. Det kräver att lagen ändras. Vidare föreslås under-

stödens maximibelopp bli höjda. Enligt förslaget ska man kunna få höjt stöd för 25 procent av de godtagbara kostnaderna. För tillfället är understödet högst 10 procent eller, om förnybara energikällor införs, 15 procent av kostnaderna. De godtagbara kostnaderna omfattar inte arbetskostnader.

Propositionen har samband med budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2009.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet finner propositionen behövlig och ändamålsenlig och tillstyrker förslagen utan ändringar men med följande anmärkningar.

Energiunderstöden i propositionen ska omvandlas till ett behovsprövat stödssystem samtidigt som energiekonomiska reparationer i småhus huvudsakligen ska stödjas genom hushållsavdraget. Genom omstruktureringen av systemet kommer understöden att riktas till hushåll som har så låga inkomster att de inte alls kan göra något hushållsavdrag eller som bara delvis kan utnyttja det.

Utskottet anser att propositionen behövs för att främja användningen av förnybara energikällor, spara energi och minska utsläppen av växthusgaser. Syftet med lagförslaget är att främja sådana strukturella ändringar i boendet som hjälper till att stävja klimatförändringen. Meningen är framför allt att främja ändringar i uppvärmningssättet som motiveras av miljöhänsyn och över lag ombyggnader för att spara energi. En omläggning av uppvärmningssättet är en dyr investering och för hushåll med låga inkomster är det mycket viktigt att understöden höjs procentuellt. Men det är nödvändigt att ger akt på hur det behovsprövade understödssystemet fungerar för att konsekvenserna ska kunna bedömas. Dessutom bör det särskilt ses till att också kommunerna informerar tillräckligt effektivt om understödssystemet, för i och med att det är behovsprövat är det tillgängligt för en mycket snävare krets än t.ex. hushållsavdraget.

Utskottet understryker att konsumenterna behöver information för att kunna fatta beslut i energi- och miljöfrågor när de bygger om sina bostäder. Behovet av information är klart större än förut. Det är särskilt viktigt med opartisk och tillförlitlig information, poängterar utskottet. Konsumenten bör få all nödvändig information på ett enda ställe, både på nätet och per telefon. Det måste alltså satsas betydligt mer på rådgivning framför allt till dem som vill lägga om uppvärmningen och främja användningen av förnybar energi. Exempelvis Motiva kunde vara en lämplig aktör för att planera en rikstäckande rådgivning och se till att den samordnas i hela landet.

Utskottet hänvisar också till statsrådets redogörelse till riksdagen om en långsiktig klimat- och energistrategi, där det framhålls att rådgivning och kommunikation utgör ett integrerat led i övriga styrmekanismer. I redogörelsen föreslås att medborgarna ska garanteras uppdaterad information om alla delområden av klimat- och energipolitiken och att adekvata resurser ska avsättas för att ordna och utveckla en rikstäckande permanent rådgivning och utbildning i klimat- och energifrågor. Utskottet påskyndar en sådan strategi.

Förslag till beslut

Miljöutskottet föreslår

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 21 november 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Rakel Hiltunen /sd
vordf. Pentti Tiusanen /vänst
medl. Marko Asell /sd (delvis)
Timo Kaunisto /cent
Timo Korhonen /cent
Merja Kuusisto /sd
Tapani Mäkinen /saml

Petteri Orpo /saml
Tarja Tallqvist /kd
Pauliina Viitamies /sd
ers. Janina Andersson /gröna
Unto Valpas /vänst
Anne-Mari Virolainen /saml (del-
vis).

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.

RESERVATION

Motivering

Vi föreslog att utskottet i sitt betänkande skulle ha tagit in en höjning av understöden för reparation av bostäder, energiunderstöd och understöd för sanitära olägenheter avsedda för stödtagande hushåll med små inkomster från 25 till 50 % av de kostnader som godkänns utifrån prövning av enskilda objekt (6 § 1 mom. 7 punkten).

Det lagförslag som följer utskottets betänkande har avgränsats till medborgare med små inkomster. För att få understöd måste de själva satsa 75 procent för anskaffning av det som behövs för ombyggnader som främjar användning av förnybar energi. Låginkomsttagare får inte stöd för arbetskraftskostnaderna.

Vi har den uppfattningen att det föreslagna statliga understödet för reparation av bostäder, energiunderstöd och understöd för sanitära olägenheter för låginkomsttagare i många fall blir outnyttjat. Låginkomsttagarna har så låga inkomster att de i många fall inte omfattas av statsbeskattningen som de skulle kunna göra hushållsavdrag från. I förslaget och budgeten för 2009 riktas det offentliga stödet till energiekonomiska reparationer i småhus genom att understöden får vika för offentligt stöd som huvudsakligen kanaliseras genom hushållsavdraget. Tanken i regeringens proposition är att de som inte kan räkna sig till godo hushållsavdraget kan söka understöd av nuvarande slag.

Så vitt vi kan se kommer understöd enligt den här lagen inte att utnyttjas i större utsträckning, eftersom den egenfinansiering som hushållen enligt lagen ska stå för är alltför hög och inkomstprövningen å andra sidan sträng. I beredningen av den förordning som anknyter till lagen anses till exempel 2 055 euro i månaden som övre gräns för ett två personers stödtagande hushåll med låga inkomster.

Om man tänker investera i reparationer är självriskandelen enligt propositionen 100 % för arbete och egenfinansiering av förnödenheter 75 %, vilket hushåll med små inkomster ofta inte har råd med.

I budgeten för 2009 har 2 miljoner euro reserverats för stödtagande hushåll med små inkomster för understöd för reparation av bostäder, energiunderstöd och understöd för sanitära olägenheter. För att vårt förslag att stödnivån höjs till 50 % ska gå igenom måste finansutskottet i sitt budgetbetänkande höja anslaget för understöd till 4 miljoner euro. Understödet ska gå till förnödenheter som behövs för att ta i bruk förnybar energi och innefattar en statlig moms på 22 %.

Förslag

Vi föreslår

att lagförslaget godkänns enligt utskottets betänkande utom 6 § med ändringar (Reservationens ändringsförslag).

Reservationens ändringsförslag

6 §

Understödet maximibelopp

Understöd kan beviljas på basis av prövning av varje enskilt projekt så att det av de godtagbara

ra kostnaderna utgör

(1—6 punkterna som i MiUB)

7) högst 50 procent, om understödet beviljas för det användningsändamål som avses i föregående punkt till ett understödstarhushåll med

Reservation**MiUB 11/2008 rd — RP 141/2008 rd**

små inkomster, när åtgärden gäller en byggnad (2 och 3 mom. som i MiUB)
som består av högst två bostäder.

Helsingfors den 21 november 2008

Pentti Tiusanen /vänst
Tarja Tallqvist /kd
Unto Valpas /vänst